

KOORDINACIJA NEVLADNIH IN HUMANITARNIH ORGANIZACIJ

Predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar

Ljubljana, 18. 9. 2015

Spoštovani!

Ob poznavanju vseh pravil evropske migracijske in azilne zakonodaje, Vlado Republike Slovenije pozivamo, da začasno suspendira izvajanje teh pravil, vključno z Dublinsko uredbo in sporazumi o vračanju, in **nemudoma vzpostavi koridor**. Opozarjamo, da je trenutno na Hrvaškem prek 13.000 beguncev in prav vsi imajo namen prečkati Slovenijo.

Zaradi teh razmer slovenska policija, če bo hotela spoštovati vsa pravila, beguncev ne bo mogla vračati na Hrvaško, **saj jih Hrvaška ne bo sprejemala**, kar se je izkazalo že prvo noč ob prihodu prve večje skupine ljudi.

Jasno je tudi, da vsi ti ljudje ne bodo mogli niti hoteli ostati v Sloveniji in da bodo v vsakem primeru poskušali priti do svoje destinacije. Policija tolikšnega števila ljudi ne bo mogla evidentirati in obvladovati, saj za to ni ne kapacitet ne nastanitvenih zmožnosti. Nujno se je treba učiti iz izkušenj Grčije, Makedonije in Srbije – če bi npr. Srbija zaprla svoje meje, ko je na njeno ozemlje prišlo 9000 ljudi, bi bila danes, ob prihodu vsak dan novih ljudi, tam humanitarna katastrofa. Enako se lahko zgodi tudi na Hrvaškem, če svoje meje zapre Slovenija.

Opozarjamo, da evropski azilni/migracijski sistem ni bil narejen za masovne prihode in da njegova uporaba ni možna v teh razmerah. Zato mora vlada najti način, da uporabo teh pravil začasno suspendira in uvede način po vzoru Srbije – **begunce naj evidentira, jih začasno namesti, da si opomorejo, potem pa naj jim brez omejitve gibanja omogoči prehod naprej**.

Apeliramo tudi, naj vlada ne čaka na skupni evropski dogovor o tem vprašanju – begunci prihajajo danes in ukrepati je treba danes.

Glede na nastale razmere Vlado Republike Slovenije pozivamo tudi, da zadrži predajo prosilcev za mednarodno zaščito po Uredbi (EU) št. 604/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (Dublinska uredba) v vse države članice, v katerih obstajajo systemske pomanjkljivosti v zvezi z azilnimi postopki in pogoji za sprejem prosilcev.

Ob preučitvi razmer v posameznih državah članicah EU Vlado Republike Slovenije pozivamo, da do nadaljnjega preneha zlasti s predajo prosilcev

za mednarodno zaščito na Madžarsko in v Italijo. V primeru Madžarske predlagamo, da se tja ne vrača niti beguncev, ki v Sloveniji ne zaprosijo za mednarodno zaščito, kot bo pojasnjeno v nadaljevanju.

Republika Slovenija ima pravico, da v vsakem primeru prevzame pristojnost za postopek mednarodne zaščite (prvi odstavek 17. člen Dublinske uredbe), v primeru, da bi s predajo drugi državi prišlo do nevarnosti nečloveškega ali poniževalnega ravnanja v smislu člena 4 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, pa prevzem pristojnosti predstavlja njeno obveznost (drugi odstavek 3. člena Dublinske uredbe).

Na Madžarskem so dne 15. septembra 2015 v veljavo stopile spremembe predpisov o mednarodni zaščiti, ki radikalno odstopajo od minimalnih standardov skupne evropske azilne politike. Madžarska bo postala edina evropska država, ki Srbijo šteje za varno tretjo državo in bo tako tja na ta način vračala praktično vse prosilce za mednarodno zaščito (okrog 99% jih na Madžarsko vstopi iz Srbije). Srbija nikakor ne ustreza kriterijem varne tretje države, saj nima delujočega azilnega sistema, kar v svojih poročil potrjuje tako UNHCR¹ kot drugi verodostojni viri².

Novi madžarski predpisi prav tako določajo izredno kratke roke za odločanje o prošnji za mednarodno zaščito (15 dni) in vložitev pravnega sredstva (3 dni) ter na druge načine nižajo standarde postopka. Poleg tega podaljšujejo maksimalno trajanje pridržanja prosilcev in odpravljajo varovalke za zagotavljanje minimalnih standardov nastanitve med pridržanjem. Z novim zakonom bo na meji s Srbijo začel veljati tudi nov varnostni režim, vključno s kriminalizacijo iregularnih vstopov. Poročila obenem govorijo o prezasedenosti madžarskih begunskih centrov, slabih higienskih razmerah in drugih kršitvah, ki se v njih dogajajo.

Menimo, da je celoten novi sistem naravnani k odvrčanju beguncev od vlaganja prošnje za mednarodno zaščito na Madžarskem in k vračanju tistih, ki kljub temu pridejo v državo, v Srbijo brez vsebinske obravnave njihovih prošenj. Madžarska vlada z opisanimi ukrepi in z odkrito sovražno retoriko, ki jo lahko spremljamo v zadnjih mesecih, beguncem daje jasno sporočilo, da na Madžarskem niso zaželeni. Na situacijo se je že odzvala Avstrija, kjer je Vrhovno upravno sodišče v sodbi z dne 8. 9. 2015³ ustavilo vračanje tožnikov na Madžarsko in v obrazložitvi zapisalo, da ne obstaja več domneva, da je ta država varna za prosilce za azil.

Glede na vse navedeno pozivamo pristojne oblasti, da do nadaljnjega zadržijo vračanje na Madžarsko tudi za verjetne begunce (državljanke Sirije, Iraka, Afganistana, ...), ki v Sloveniji niso zaprosili za mednarodno zaščito, saj jim v primeru vrnitve grozi omejitev gibanja, kaznovanje zaradi nedovoljenega vstopa in verižno vračanje v Srbijo.

¹ UNHCR: Serbia As a Country of Asylum, avgust 2012

² Hungarian Helsinki Committee: Serbia As a Safe Third Country: A Wrong Presumption, september 2011

³ Ra 2015/18/0113 bis 0120 vom 8. September 2015

V Italiji je število prosilcev za mednarodno zaščito doseglo tako visoko raven, da država vsem ne more zagotavljati nastanitve in oskrbe. Leta 2013 je za azil po uradnih podatkih zaprosilo 27.930 oseb, to število se je leta 2014 več kot podvojilo – novih prošenj je bilo 64.886, v letošnjem letu pa je samo v prvih šestih mesecih za azil zaprosilo več kot 30.000 oseb. Za razliko od nekaterih drugih držav, kjer je število prošenj visoko, vendar večina prosilcev v kratkem samovoljno zapusti državo, v Italiji večina prosilcev v državi ostane do zaključka postopka (in v primeru pridobitve statusa še naprej).

Neodvisna poročila⁴ navajajo, da so nekateri prosilci za azil in osebe s priznanim statusom prisiljeni živeti na ulici oz. v neuradnih improviziranih bivališčih. Poročila izrecno navajajo, da v trenutnih razmerah nastanitev še posebej težko najdejo osebe, ki so v Italijo vrnjene na podlagi Dublinske uredbe,⁵ kar je bil tudi predmet sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice **Tarakhel proti Švici** iz novembra 2014. V njej je sodišče odločilo, da dublinsko vračanje vlagateljev (družine, ki so prosilci za azil) v Italijo predstavlja kršitev 3. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah, v kolikor država, ki izvaja predajo, ne preveri konkretne situacije in od Italije ne dobi zagotovil, da bodo prosilci ustrezno nastanjeni.

Veliko povečanje števila prošenj za azil ima za posledico tudi dolgotrajnost postopkov – na osebni razgovor naj bi v Italiji prosilci čakali tudi po eno leto ali več od podaje prošnje⁶. Tisti, ki se jim zagotovi uradna nastanitev, so v okviru te upravičeni do izredno nizke stopnje oskrbe, zaradi česar je dolgotrajno čakanje na odločitev za njih še toliko bolj mučno. O težavnih razmerah v Italiji redno izpovedujejo tudi prosilci, ki se od tam zatečejo v Slovenijo.

Glede na vse navedeno menimo, da bi morala Slovenija do nadaljnjega prenehati z dublinskim vračanjem v Italijo, s čimer bi zaščitila osnovne pravice beguncev pred kršitvami zaradi sistemske preobremenjenosti italijanskega azilnega sistema in obenem izrazila solidarnost s to državo.

Spodaj podpisane organizacije Vlado Republike Slovenije pozivamo k pozornemu spremljanju stanja v posameznih državah članicah Evropske unije. Nevračanje beguncev v Italijo in na Madžarsko (v slednjem primeru tudi oseb, ki v Sloveniji ne izrazijo namere za mednarodno zaščito) naj se izvaja vse dokler se razmere v navedenih državah ne izboljšajo do te mere, da ne bodo več predstavljale nevarnosti za prizadete osebe. V primeru poslabšanja razmer v drugih državah,

⁴ ECRE, CIR: AIDA Country Report Italy, januar 2015, str. 57

⁵ Idem., str. 54-55

⁶ Idem., str. 53

zaradi prezasedenosti ali drugih razlogov, pa naj se zadrži tudi vračanje v te države.

S spoštovanjem,

Amnesty International Slovenije
Društvo Afriški center
Društvo Odnos
Društvo Ovca
Društvo za razvijanje prostovoljnega dela
Novo Mesto
Društvo Up Jesenice
Ekvilib Inštitut
Fundacija Anne Lindh, slovenska mreža
Greenpeace v Sloveniji
Humanitarno društvo Adra Slovenija
Humanitarno društvo Hrana za življenje
Humanitas
Inštitut za afriške študije

Jezuitsko združenje za begunce Slovenije
Slovenska karitas
Mednarodni afriški forum
Mirovni inštitut
Pobuda Staknimo glave
Pravno informacijski center - PIC
Rdeči križ Slovenije
SKC Danilo Kiš
SLOGA - platforma NVO za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč
Slovenska filantropija
Zveza prijateljev mladine Slovenije
Zavod Povod
Slovenska fundacija za UNICEF
Zavod GLOBAL
Zavod Krog

V vednost:

Ministrica za notranje zadeve
Minister za zunanje zadeve Karl Erjavec

Dodatne informacije:

Katarina Bervar Sternad, PIC, katarina.bervar-sternad@pic.si, 031 684 182
Albin Keuc, SLOGA, albin.keuc@sloga-platform.org, 041 749 468